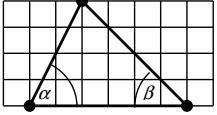

Trigonometrie pravoúhlého trojúhelníka (4)

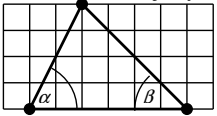
1. Sin, Cos, Tg, Cotg s užitím Pythagorovy věty

- 1) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\sin \alpha$ a $\cotg \beta$.

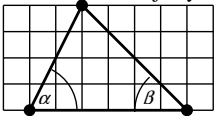
Nydl: $\sin \alpha = \frac{2\sqrt{5}}{5}$, $\cotg \beta = 1$

- 2) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\cos \alpha$ a $\tg \beta$.

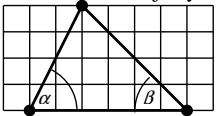
Nydl: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{5}}{5}$, $\tg \beta = 1$

- 3) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\sin \beta$ a $\tg \alpha$.

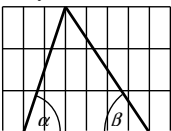
Nydl: $\sin \beta = \frac{\sqrt{2}}{2}$, $\tg \alpha = 2$

- 4) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\cos \beta$ a $\cotg \alpha$.

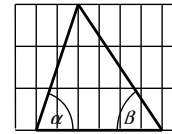
Nydl: $\cos \beta = \frac{\sqrt{2}}{2}$, $\cotg \alpha = 1/2$

- 5) V pravidelné obdélníkové síti je dán trojúhelník. Určete hodnotu $\sin \alpha$ a $\cotg \beta$, jestliže délky stran každého z malých obdélníků v síti jsou 4 mm a 8 mm.

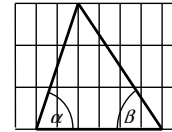
Nydl: $\sin \alpha = \frac{3\sqrt{10}}{10}$, $\cotg \beta = \frac{2}{3}$

- 6) V pravidelné obdélníkové síti je dán trojúhelník. Určete hodnotu $\cos \alpha$ a $\tg \beta$, jestliže délky stran každého z malých obdélníků v síti jsou 4 mm a 8 mm.

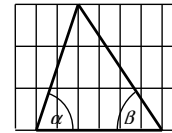
Nydl: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{10}}{10}$, $\tg \beta = \frac{3}{2}$

- 7) V pravidelné obdélníkové síti je dán trojúhelník. Určete hodnotu $\sin \beta$ a $\tg \alpha$, jestliže délky stran každého z malých obdélníků v síti jsou 4 mm a 8 mm.

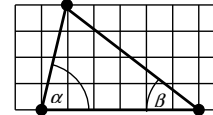
Nydl: $\sin \beta = \frac{3\sqrt{13}}{13}$, $\tg \alpha = 3$

- 8) V pravidelné obdélníkové síti je dán trojúhelník. Určete hodnotu $\cos \beta$ a $\cotg \alpha$, jestliže délky stran každého z malých obdélníků v síti jsou 4 mm a 8 mm.

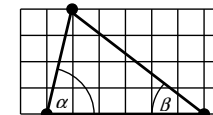
Nydl: $\cos \beta = \frac{2\sqrt{13}}{13}$, $\cotg \alpha = \frac{1}{3}$

- 9) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\sin \alpha$ a $\cotg \beta$.

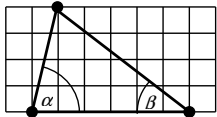
Nydl: $\sin \alpha = \frac{4\sqrt{17}}{17}$, $\cotg \beta = \frac{5}{4}$

- 10) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\cos \alpha$ a $\tg \beta$.

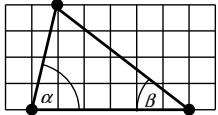
Nydl: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{17}}{17}$, $\tg \beta = \frac{4}{5}$

- 11) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\sin\beta$ a $\operatorname{tg}\alpha$

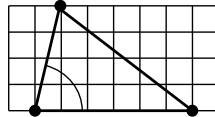

Nydl: $\sin\beta = \frac{4\sqrt{41}}{41}$, $\operatorname{tg}\alpha = 4$

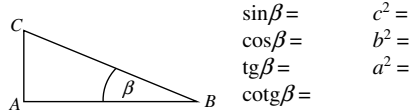
- 12) Ve čtvercové síti je vyznačen trojúhelník ABC a úhly α , β . Určete hodnotu $\cos\beta$ a $\operatorname{cotg}\alpha$

Nydl: $\cos\beta = \frac{3\sqrt{41}}{41}$, $\operatorname{cotg}\alpha = \frac{1}{4}$

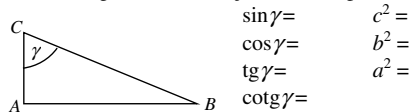

- 13) V daném pravouhlém trojúhelníku doplňte.

VH: $\sin\beta = \frac{b}{a}$, $\cos\beta = \frac{c}{a}$, $\operatorname{tg}\beta = \frac{b}{c}$, $\operatorname{cotg}\beta = \frac{c}{b}$, $c^2 = a^2 - b^2$, $c^2 = b^2 - a^2$, $a^2 = c^2 + b^2$,

- 14) V daném pravouhlém trojúhelníku doplňte.

VH: $\sin\gamma = \frac{b}{a}$, $\cos\gamma = \frac{c}{a}$, $\operatorname{tg}\gamma = \frac{b}{c}$, $\operatorname{cotg}\gamma = \frac{c}{b}$, $c^2 = a^2 - b^2$, $c^2 = b^2 - a^2$, $a^2 = c^2 + b^2$,

2. Trigonometrie pravouhlého trojúhelníka

- V pravouhlém trojúhelníku je $\sin\alpha = 0,6$. Určete hodnotu $\sin\alpha$, $\cos\alpha$, $\operatorname{tg}\alpha$, $\operatorname{cotg}\alpha$
 VH: $\sin\alpha = \frac{3}{5}$, $\cos\alpha = \frac{4}{5}$, $\operatorname{tg}\alpha = \frac{3}{4}$, $\operatorname{cotg}\alpha = \frac{4}{3}$.
- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,75$. Určete hodnotu $\sin\alpha$, $\cos\alpha$, $\operatorname{tg}\alpha$, $\operatorname{cotg}\alpha$
 VH: $\sin\alpha = \frac{3}{5}$, $\cos\alpha = \frac{4}{5}$, $\operatorname{tg}\alpha = \frac{3}{4}$, $\operatorname{cotg}\alpha = \frac{4}{3}$.
- V pravouhlém trojúhelníku je $\cos\alpha = 0,8$. Určete hodnotu $\sin\beta$, $\cos\beta$, $\operatorname{tg}\beta$, $\operatorname{cotg}\beta$
 VH: $\sin\beta = \frac{4}{5}$, $\cos\beta = \frac{3}{5}$, $\operatorname{tg}\beta = \frac{4}{3}$, $\operatorname{cotg}\beta = \frac{3}{4}$.
- V pravouhlém trojúhelníku je $\cos\beta = 0,8$. Určete hodnotu $\sin\alpha$, $\cos\alpha$, $\operatorname{tg}\alpha$, $\operatorname{cotg}\alpha$
 VH: $\sin\alpha = \frac{4}{5}$, $\cos\alpha = \frac{3}{5}$, $\operatorname{tg}\alpha = \frac{4}{3}$, $\operatorname{cotg}\alpha = \frac{3}{4}$.
- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{cotg}\beta = 0,75$. Určete hodnotu $\sin\alpha$, $\cos\alpha$, $\operatorname{tg}\alpha$, $\operatorname{cotg}\alpha$
 VH: $\sin\alpha = \frac{3}{5}$, $\cos\alpha = \frac{4}{5}$, $\operatorname{tg}\alpha = \frac{3}{4}$, $\operatorname{cotg}\alpha = \frac{4}{3}$.

3. Přepona pravouhlého trojúhelníka

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,5$, $a = 10$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 5\sqrt{5}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,5$, $a = 8$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 4\sqrt{5}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,5$, $a = 6$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 3\sqrt{5}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,5$, $a = 4$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 2\sqrt{5}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,4$, $a = 16$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 8\sqrt{29}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,4$, $a = 8$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 4\sqrt{29}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,4$, $a = 4$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 2\sqrt{29}$

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,4$, $a = 12$ cm. Určete délku přepony trojúhelníka.

Nydl: $c = 6\sqrt{29}$

4. Obvod pravouhlého trojúhelníka

- V pravouhlém trojúhelníku platí $\operatorname{tg}\beta = 0,8$, $a = 20$ cm. Určete jeho obvod.

Nydl: $o = 36 + 4\sqrt{41}$

- V pravouhlém trojúhelníku platí $\operatorname{tg}\beta = 1,5$, $a = 12$ cm. Určete jeho obvod.

Nydl: $o = 30 + 6\sqrt{13}$

- V pravouhlém trojúhelníku platí $\operatorname{tg}\beta = 0,2$, $a = 10$ cm. Určete jeho obvod.

Nydl: $o = 12 + 2\sqrt{26}$

- V pravouhlém trojúhelníku platí $\operatorname{tg}\beta = 0,2$, $a = 15$ cm. Určete jeho obvod.

Nydl: $o = 18 + 3\sqrt{26}$

5. Obsah pravouhlého trojúhelníka

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,7$, $a = 20$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 140$ cm².

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\beta = 0,7$, $a = 30$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 315$ cm².

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,8$, $b = 15$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 90$ cm².

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,8$, $b = 20$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 160$ cm².

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,8$, $b = 25$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 250$ cm².

- V pravouhlém trojúhelníku je $\operatorname{tg}\alpha = 0,8$, $b = 30$ cm. Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 360$ cm².

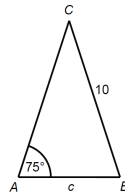
- V pravouhlém trojúhelníku známe stranu $a = 54$ cm a pro její protější úhel platí $\operatorname{tg}\alpha = 18$.

Určete obsah tohoto trojúhelníka.

Nydl: $S = 81$ cm².

6. Maturitní příklady

- 1) Rovnoramenný trojúhelník ABC má při základně AB úhel velikosti $\alpha = |\angle CAB| = 75^\circ$ a délky ramen $|AC| = |BC| = 10$. Jakou délku má základna $c = |AB|$? Zaokrouhlete na jedno desetinné místo. (2 body)

CERMAT-10g: 5,2

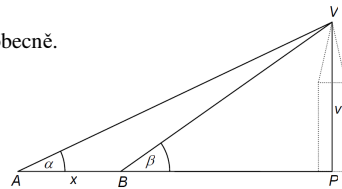
- 2) V rovnoběžníku $ABCD$ se středem S má strana AB velikost $a = 5$ cm, úhel ABS je pravý a úhlopříčka BD má velikost $f = 12$ cm. Proveďte náčrtek. Vypočítejte obvod o čtyřúhelníku $ABCD$. Vypočítejte velikost vnitřního úhlu α při vrcholu A . Zaokrouhlete na stupně a centimetry. (4 body)

CERMAT-10i: $o = 36$ cm; $\alpha = 67^\circ$

- 3) Vrchol věže V sledujeme z místa A pod úhlem α a z místa B , které je v horizontálním směru o x metrů blíže k patě věže, pod úhlem β . (4 body)

Pro hodnoty $\alpha = 45^\circ$, $\beta = 60^\circ$, $v = 50$ m vypočítejte vzdálenost x . Výsledek vyjádřené v metrech zaokrouhlete na celé číslo.

Ze vztahu $x = \frac{v}{\tan \alpha} - \frac{v}{\tan \beta}$ vyjádřete výšku věže v obecně.

(2, 2)-body

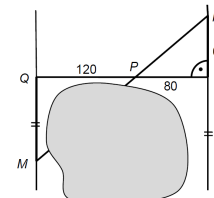
CERMAT-10i: $x = 21$; $v = \frac{x \tan \alpha \tan \beta}{\tan \beta - \tan \alpha}$

- 4) Jak dlouhý stín vrhá člověk vysoký 180 cm na vodorovnou podložku, jestliže světelné paprsky svírají s podložkou úhel 50° ? (Situaci si zobrazte.) (2 body)

- A) $\frac{180}{\sin 50^\circ}$
 B) $180 \cdot \sin 50^\circ$
 C) $\frac{180}{\cos 50^\circ}$
 D) $180 \cdot \tan 50^\circ$
 E) $\frac{180}{\tan 50^\circ}$

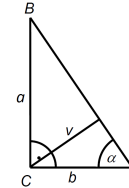
CERMAT-11i: E

- 5) Děti chtěly určit přímou vzdálenost míst M a N , která leží na dvou rovnoběžných cestách. Spojnice MN vede přes vodní nádrž. Děti odkrokovaly dostupnou trasu. Vzdálenost po cestě z N do O doměřily 60 kroky a pokračovaly po nejkratší spojnici ke druhé cestě. Po 80 krocích prošly v místě P pomyslnou spojnici MN a po dalších 120 krocích byly na druhé cestě v místě Q . Kolika krokům odpovídá vzdálenost MN ? (2 body)

CERMAT-11jp: 250

- 6) V pravoúhlém trojúhelníku ABC s pravým úhlem při vrcholu C má úhel CAB velikost $\alpha = 60^\circ$. Strana AC má délku $b = 6\sqrt{3}$. Vypočítejte délku strany BC . Vypočítejte velikost výšky v na přeponu AB . (2 body)

CERMAT-11p: $a = 18$; $v = 9$

- 7) Vnitřní úhel trojúhelníku ABC má velikost $\alpha = 40^\circ$. (2 body)
 Pro délky stran platí vztah $a^2 + b^2 = c^2$.
 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (ANO), či nikoli (NE):

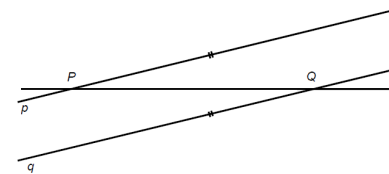
Nejdelší strana je c .Největší úhel má velikost 100° .

Trojúhelník je rovnoramenný

Osa strany b je rovnoběžná se stranou a .

CERMAT-12i: A, N, N, A (4 - 2body, 3 - 1body, 2a1a0 - 0bodů)

- 8) Rovnoběžné přímky p , q protínají přímku r v bodech P , Q . Vzdálenost rovnoběžek je 5, odchylka přímek p , r je 30° . Určete vzdálenost bodu P od přímky q . Vypočítejte vzdálenost bodů P , Q . (3 body)

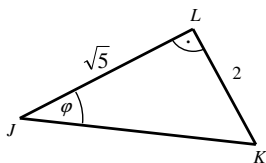

CERMAT-12j: 5;10

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

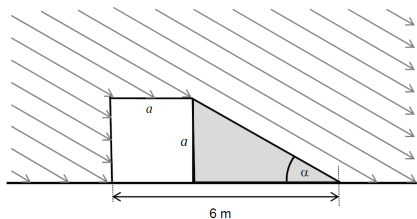
- 9) V trojúhelníku JKL platí $\cos \varphi = \frac{\sqrt{5}}{3}$. Určete hodnotu $\sin \varphi$.

(1 bod)

CERMAT-12p: $\sin \varphi = \frac{2}{3}$

- 10) Na vodorovné podložce je položena bedna tvaru krychle s hranou délky a . Bedna osvětlená slunečním světlem vrhá stín na podložku. Směr slunečních paprsků svírá s podložkou úhel α . Jak dlouhá je hrana krychle, jestliže je $\operatorname{tg} \alpha = \frac{2}{3}$?

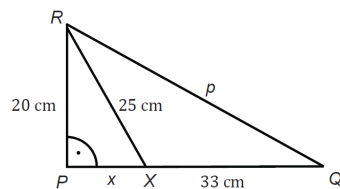
(2 body)

CERMAT-13i: 2,4

- 11) V pravouhlém trojúhelníku PQR je odvěsna PQ rozdělena bodem X na dva úseky, z nichž delší má délku 33 cm. Druhá odvěsna PR měří 20 cm a délka příčky RX je 25 cm. Vypočítejte délku p strany QR .

(2 body)

CERMAT-13j: $p = 52 \text{ cm}$

- 12) Rozhodněte o každé následující trojici veličin, zda popisuje pravouhlý trojúhelník s přeponou c (ANO), či nikoli (NE).

$b = 1; c = 2; \alpha = 60^\circ$

$a = 1; b = \sqrt{3}; \alpha = 60^\circ$

$a = 2; c = 4; \alpha = 30^\circ$

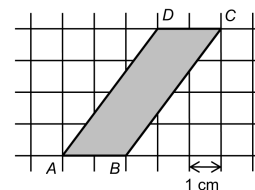
$a = \sqrt{2}; b = \sqrt{6}; \alpha = 30^\circ$

CERMAT-13j: A, N, A, A (4 – 2body, 3 – 1body, 2a1a0 – 0bodů)

(2 body)

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- 13) Ve čtvercové síti je umístěn rovnoběžník $ABCD$.

Vypočítejte obsah rovnoběžníku $ABCD$ a výsledek uveďte v cm^2 .V rovnoběžníku $ABCD$ určete poměr velikostí obou výšek. Výsledek uveďte v základním tvaru.CERMAT: $8 \text{ cm}^2; 5:2$ nebo $2:5$